

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Václava Roučky a soudců JUDr. Petra Kuchyňky a Mgr. Jaroslava Škopka v právní věci **žalobkyně: G.E.**, státní příslušnost Ruská federace, *zastoupené Mgr. Petrem Václavkem, advokátem, se sídlem Praha 1, Opletalova 25*, proti **žalované: Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem Praha 4, náměstí Hrdinů 1634/3, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 25. 5. 2016, čj. MV-163811-4/SO-2014,

t a k t o :

- I. **Rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 25. 5. 2016, čj. MV-163811-4/SO-2014, a unesení Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 24. 9. 2014, čj. OAM-76038-7/DP-2011 se z r u š u j í a věc se v r a c í k dalšímu řízení žalované.**
- II. **Žalovaná je povinna nahradit žalobkyni náklady řízení ve výši 16.342,- Kč k rukám zástupce žalobkyně Mgr. Petra Václavka, advokáta, do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.**

O d ů v o d n ě n í

[I] Předmět řízení

Žalobkyně se žalobou ze dne 22. 6. 2016 domáhala zrušení rozhodnutí žalované ze dne 25. 5. 2016, čj. MV-163811-4/SO-2014, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobkyně a potvrzeno usnesení Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky ze dne 24. 9.

2014, čj. OAM-76038-7/DP-2011 dle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (*dále jen „správní řád“*), na základě kterého bylo správní řízení o žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu za území České republiky za účelem společného soužití rodiny zastaveno dle § 169 odst. 8 písm. d) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (*dále jen „zákon o pobytu cizinců“*). Žalobkyně v žalobě požadovala přiznání náhrady nákladů řízení.

[III] Žaloba

Žalobkyně tvrdila, že žalovaný správní orgán porušil zásadním způsobem své povinnosti odvolacího orgánu, jeho rozhodnutí odporovalo požadavkům obsaženým v § 68 odst. 3 správního řádu, definujícím požadavky na odůvodnění rozhodnutí správních orgánů a zároveň bylo v rozporu s požadavky na činnost odvolacího orgánu, zejména tedy § 89 odst. 2 správního řádu. Žalobkyně byla přesvědčena, že v tomto smyslu pak žalovaná rovněž opomenula zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, jak vyplývá ze zásady materiální pravdy, deklarované na zákonné úrovni v § 3 správního řádu. Zároveň nelze též přehlédnout, že napadené rozhodnutí, stejně jako rozhodnutí prvoinstanční bylo v rozporu s § 174a zákona o pobytu cizinců a při vydání těchto rozhodnutí byla správními orgány zásadním způsobem porušena ustanovení definující podmínky pro výkon jejich činnosti, zejména tedy základní zásady činnosti správních orgánů deklarované v § 2, § 3 a § 4 správního řádu. Žalobkyně poukázala na to, že správní orgán prvního stupně nedostál povinností vyplývajícím ze zásady materiální pravdy a zatížil tak své rozhodnutí vadou nezákonnosti zejména pro rozpor s § 3 správního řádu. Bylo třeba namítnout, že odvolací správní orgán se přitom nedostatečně vypořádal s odvolací námitkou směřující právě proti nedostatečnému zjištění skutkového stavu věci.

Stěžejní žalobní námitkou byl nesprávný a přepjatě formalistický přístup správního orgánu prvního stupně následně aprobovaný odvolacím správním orgánem pokud jde o vyhodnocení otázky oprávněnosti podané žádosti o dlouhodobý pobyt, resp. posouzení důvodů pro prominutí zmeškání lhůty. Žalobkyně se domnívala, že v dané věci správní orgány nesprávně vyložily a aplikovaly § 47 odst. 1 a § 169 odst. 8 písm. d) zákona o pobytu cizinců a v konečném důsledku dospěly ke zjevně nespravedlivému rozhodnutí. Žalobkyně dále připomenula, že nemohla podat žádost o dlouhodobý pobyt z důvodu, že její matka byla zdravotně nezpůsobilá k podání této žádosti - byla hospitalizována v nemocnici. Z tohoto důvodu, tak žalobkyně požádala o prominutí zmeškání lhůty, neboť hospitalizace její matky byla skutečností na její vůli nezávislou, která jí znemožňovala podání žádosti. K žádosti o prominutí zmeškání lhůty přitom přiložila lékařské potvrzení. Správní orgány však žádosti o prominutí lhůty nevyhověly a žádost o dlouhodobý pobyt zamítly. Učinily tak s odkazem na skutečnost, že účastník řízení je vlastně v době podání žádosti způsobilým k právním úkonům podle § 178 zákona o pobytu cizinců, neboť dosáhl věku 15 let. Žalobkyně se s tímto

závěrem a odůvodněním správních orgánů neztotožňovala a domnívala se, že v tomto ohledu se jednalo o přepjatý formalismus a též o tzv. sofistikované odůvodnění zjevné nespravedlnosti. Správní orgány nepostupovaly v souladu se základními zásadami správního

řízení, jako je zásada vstřícnosti, či zásada dobré správy. Žalobkyně namítala přepjatě formalistický postup, kterého se správní orgány obou stupňů v projednávané věci dopustily. Při výkladu a aplikaci právních předpisů nelze opomíjet jejich účel a smysl, který není možné hledat jen ve slovech a větách toho kterého předpisu, neboť v něm vždy musí být přítomny i principy uznávané demokratickými právními státy. Ústavní soud rovněž několikrát uvedl, že z pohledu ústavněprávního je nutno stanovit podmínky, při splnění kterých nesprávná aplikace ústavního práva obecnými soudy, či správnímu orgány, má za následek porušení základních práv či svobod. Ústavní soud spatřuje tyto podmínky zejména v následujících okolnostech: základní práva a svobody v oblasti jednoduchého práva působí jako regulativní ideje, pročež na ně obsahově navazují komplexy norem jednoduchého práva. Porušení některé z těchto norem, a to v důsledku svévole anebo v důsledku interpretace, jež je v extrémním rozporu s principy spravedlnosti (např. přepjatý formalismus), pak zakládá dotčení na základním právu a svobodě (např. nález sp. zn.: III. ÚS 150/99, Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 17, nález č. 9). Ústavní soud považuje za samozřejmé a určující pro nalézání práva, že vždy je nezbytné vycházet z individuálních rozměrů každého jednotlivého případu, které jsou založeny na zjištěných skutkových okolnostech. Mnohé případy a jejich specifické okolnosti mohou být - jako v dané věci - značně komplikované a netypické; to však nevyvazuje orgány veřejné správy či obecné soudy z povinnosti udělat vše pro spravedlivé řešení věci. Žalobkyně se přitom domnívala, že právě takovéto odůvodnění resp. výklad, který provedly správní orgány, aby ospravedlnily zjevně nesprávný a nepřiměřeně přísný přístup vůči účastníkovi, spadal do kategorie přepjatě formalistických rozhodnutí a v tomto ohledu bylo nutno je označit za nezákonná.

Žalobkyně dále namítala též nepřiměřenou přísnost a nesprávnost postupu nalézacího správního orgánu následně aprobevovanou odvolacím orgánem odkazem na koncentraci řízení, kterou žalovaná Komise v napadeném rozhodnutí provedla v souvislosti s údajným neunesením důkazního břemena ze strany žalobkyně, pokud jde o skutečnost, že žalobkyně nebyla plně způsobilá k právním úkonům v době podání žádosti. Žalobkyně se domnívala, že se nalézací správní orgán otázkou způsobilosti k právním úkonům zabývat měl.

Žalobkyně musela dále namítnout, že napadené rozhodnutí žalované a rozhodnutí správního orgánu prvního stupně bylo zcela zjevně nepřiměřené z hlediska jejich dopadů do soukromého a rodinného života žalobkyně. Žalobkyně se domnívala, že požadavek přiměřenosti rozhodnutí, pokud jde o jeho dopad do soukromého a rodinného života, nelze redukovat pouze na ty případy, kdy je takovýto požadavek explicitně stanoven u každého jednotlivého důvodu pro rušení pobytového oprávnění. Požadavek přiměřenosti rozhodnutí vyplývá z nadzákoných právních norem, jednak z mezinárodních smluv o lidských právech, kterým Ústavní soud přiznává právní sílu ústavního zákona - kupříkladu lze uvést čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech, či čl. 3 Úmluvy o právech dítěte. Žalobkyně považovala rozhodnutí správního orgánu prvního stupně a žalované za rozporné s těmito normami, a tedy i s mezinárodními závazky České republiky. Pominout nelze též čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, s níž bylo rovněž napadené rozhodnutí žalované i rozhodnutí správního orgánu prvního stupně v rozporu. V souladu s tímto názorem se tedy žalobkyně domnívala, že přiměřenost měla být posuzována, i když došlo formálně k vydání usnesení o zastavení řízení, neboť jeho dopad do soukromé sféry nezletilé žalobkyně je zcela

evidentní. Žalobkyně je nezletilým dítětem, které v ČR má celou nejbližší rodinu a navštěvuje zde školu.

Vzhledem ke všemu výše uvedenému žalobkyně navrhovala, aby soud napadené rozhodnutí pro jeho nezákonnost a nepřezkoumatelnost zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

[III] Vyjádření žalované k žalobě

Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě konstatovala, že námitky uvedené v podané žalobě byly téměř shodné s námitkami uvedenými v odvolání. S ohledem na to ve většině odkázala na odůvodnění rozhodnutí Komise čj. MV-163811-4/SO-2014 ze dne 25. 5. 2016, ve kterém byly předmětné námitky řádně vypořádány, a ve zbylém uvedla následující.

Žalobkyně namítala, že žalovaná nedostatečně přezkoumala prvoinstanční rozhodnutí dle § 89 odst. 2 správního řádu a zatížila tak své rozhodnutí vahou nezákonnosti a nepřezkoumatelnosti, přičemž rozhodnutí dále odporovalo § 3 a § 68 odst. 3 správního řádu a dále zásadě materiální pravdy. K této námitce žalovaná uvedla, že není důvodná. Žalovaná k tomuto konstatovala, že je přesvědčena, že ze strany správního orgánu I. stupně ani ze strany žalované nedošlo k žádnému pochybení při aplikaci uvedených ustanovení. Rozhodnutí bylo náležitě odůvodněno, je z něj zřejmé, z jakých podkladů Komise vycházela, jakými úvahami se při aplikaci zákona řídila, k jakým závěrům došla a rovněž se řádně vypořádala se všemi námitkami uvedenými v odvolání. Rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem a není tak nepřezkoumatelné ani nezákonné.

Závěrem žalobkyně namítala, že se správní orgán I. stupně, ani Komise důsledně nezabývaly přiměřeností rozhodnutí tak, jak je upravena v § 174a zákona o pobytu cizinců. K této námitce žalovaná rovněž uvedla, že není důvodná. Žalovaná konstatovala, že usnesení o zastavení řízení je rozhodnutím procesní povahy, správní orgán I. stupně proto nebyl povinen zkoumat přiměřenost dopadu napadeného rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce. Dále nebylo známo, že by žalobkyni s Českou republikou pojily silné rodinné vazby, neboť Komise z informačního systému zjistila, že žádní přímí příbuzní žalobce v současné době neměli v České republice povolení k pobytu. Žalovaná uvedla, že v daném případě nelze rozhodnutí považovat za nepřiměřené.

Žalovaná se ztotožnila s právním názorem správního orgánu I. stupně, který zastavil správní řízení o žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky za účelem společného soužití rodiny. S ohledem na výše uvedené žalovaná navrhla, aby soud žalobu zamítl.

[IV] Jednání před krajským soudem

Zástupkyně žalobkyně při jednání před soudem dne 19. 4. 2017 setrvala na dosavadních tvrzeních uvedených v žalobě. Mimo jiné zástupkyně žalobkyně odkázala na rozsudek zdejšího soudu ze dne 19. 4. 2017, sp. zn. 30A 103/2016, který v obdobné věci, týkající se bratra žalobkyně, žalobě vyhověl. Žalovaná se bez omluvy k jednání nedostavila.

[V] Posouzení věci krajským soudem

Soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

V souladu s § 75 odst. 1, 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (*dále jen „s. ř. s.“*), vycházel soud při přezkoumání napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, a napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů uplatněných v žalobě.

Dle § 47 odst. 1 zákona o pobytu cizinců *„Žádost o povolení k dlouhodobému pobytu je cizinec povinen podat nejdříve 90 a nejpozději 14 dnů před uplynutím platnosti víza k pobytu nad 90 dnů. V případě, že podání žádosti ve lhůtě podle předchozí věty zabrání důvody na vůli cizince nezávislé, je cizinec oprávněn tuto žádost podat do 3 pracovních dnů po zániku těchto důvodů; vízum se do doby zániku tohoto oprávnění považuje za platné.“*

Dle § 169 odst. 8 písm. d) zákona o pobytu cizinců *„Usnesením se také zastaví řízení o žádosti, jestliže cizinec podal žádost o prodloužení doby pobytu na vízum k pobytu nad 90 dnů, žádost o povolení k dlouhodobému pobytu nebo žádost o prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu v době, kdy k tomu není oprávněn.“*

Dle § 178 zákona o pobytu cizinců *„Za způsobilého k právním úkonům podle tohoto zákona se považuje cizinec starší 15 let, který je schopen projevit svou vůli a samostatně jednat.“*

Ze správního spisu vyplývá, že žalobkyně si podala žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny dne 17. 10. 2011, a to prostřednictvím zákonné zástupkyně - matky, paní G. G. (*dále jen „matka žalobkyně“*). Současně se žádostí podala matka žalobkyně žádost o prominutí zmeškání lhůty k podání žádosti, a to z důvodu, že nevěděla, že došlo k uplynutí doby víza. Žalobkyně pobývala na území ČR na základě víza k pobytu nad 90 dnů, které mělo platnost od 14. 5. 2011 do 23. 9. 2011, takže dle § 47 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, shora citovaného, byla žalobkyně povinna žádost podat nejpozději do 9. 9. 2011. Dne 2. 12. 2011 žalobkyně doplnila podklady k žádosti, a to žádost o prominutí zmeškání lhůty, jelikož matka žalobkyně byla v době od 19. 9. 2011 do 23. 9. 2011 a od 26. 9. 2011 do 14. 10. 2011 v dočasné pracovní neschopnosti, což doložila potvrzením od MUDr. L.B., privátní neuroložky. Na potvrzení o trvání dočasné pracovní neschopnosti je doporučen domácí klid na lůžku. Správní orgán I. stupně dne 24. 9. 2014 vydal usnesení a rozhodl o zastavení správního řízení o žádosti žalobkyně dle § 169 odst. 8 písm. d) zákona o pobytu cizinců, neboť žalobkyně podala žádost v době, kdy k tomu nebyla oprávněna. Dále správní orgán I. stupně uvedl, že doloženou pracovní neschopnost matky žalobkyně nelze podřadit dle § 47 odst. 1 zákona o pobytu cizinců pod důvody na žadatelčině vůli nezávislých, které by odůvodňovaly podání žádosti do 3 pracovních dnů po jejich zániku. Správní orgán I. stupně uvedl, že v době podání žádosti dosáhla žalobkyně již 16 let, tudíž dle § 178 zákona o pobytu cizinců byla způsobilá k právním úkonům a mohla si onu žádost podat osobně. Žalovaná se s názorem správního orgánu I. stupně ztotožnila a dne 25. 5. 2016 napadené usnesení potvrdila.

Soud o žalobních bodech uvážil následovně. Jelikož správní orgán I. stupně usnesením ze dne 24. 9. 2014 řízení o žádosti zastavil a žádost meritorně neprojednával, bude se soud zabývat těmi žalobními body, které se bezprostředně týkají rozhodovacích důvodů správních orgánů. Ostatními námitkami žalobce se soud zabývat nebude, zejména z důvodu hospodárnosti řízení a také z důvodu, že nejsou pro tuto záležitost relevantní.

Vzhledem k uvedenému soud odkazuje na rozsudek zdejšího soudu ze dne 30. 11. 2011, čj. 57A 128/2010 - 56, který uvádí, že: „*Přezkoumává-li soud zákonnost výroku rozhodnutí, jímž došlo k zastavení správního řízení z některého z důvodů uvedených v § 66 odst. 1 správního řádu, nemůže se v řízení o žalobě proti takovému rozhodnutí zabývat ničím jiným, než posouzením otázky, zda zde byl či nebyl důvod pro zastavení správního řízení.*“

V projednávané věci bylo tedy nutné přezkoumat otázku, do jaké míry je zákonem podložené rozhodnutí žalované, ale zejména rozhodnutí správního orgánu I. stupně o zastavení řízení ve věci žádosti žalobkyně o vydání povolení k dlouhodobému pobytu na podkladě § 169 odst. 8 písm. d) zákona o pobytu cizinců. Samozřejmě soud si je vědom obdoby projednávaného případu s věcí, která byla projednávána před zdejším senátem dne 19. 4. 2017, sp. zn. 30A 103/2016, a na kterou odkázala zástupkyně žalobkyně v průběhu jednání. Nicméně je třeba poukázat na určité skutkové rozdíly, které ale nemají přímý vliv na otázku způsobu posouzení jednotlivých žalobních bodů. Skutková rozdílnost se týká časové posloupnosti běhu lhůt. Žalobkyně byla nositelkou víza k pobytu nad 90 dnů od 14. 5. 2011 do 23. 9. 2011 a její bratr (viz uvedený rozsudek 30A 103/2016) byl původně nositelem téhož pobytového oprávnění od 14. 5. 2011 do 7. 10. 2011. Taková odlišnost se promítla i do doby, kdy nastává konec platnosti víza a do doby, kdy lze nejpozději podat žádost dle § 47 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Tato skutková odlišnost svým způsobem ovšem nemohla odvést soud od závěru, ke kterému dospěl.

V daném případě je nutno konstatovat, že správní orgán I. stupně i žalovaná si ne zcela srozumitelným způsobem ujasnily, jaké rozhodovací důvody mají použít pro to, aby vydaly usnesení o zastavení řízení. Soud spatřuje zásadní problém v tom, že u správního orgánu I. stupně rozhodovací důvod leží na okolnostech, které měly, podle tvrzení matky žalobkyně, ospravedlnit opožděné podání žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu. Je zde situace, kdy žalobkyně, nar. 23. 5. 1995, mohla požádat o vydání povolení k dlouhodobému pobytu do 9. 9. 2011. V této době dovršovala 16 let. Ve skutečnosti žádost o povolení k dlouhodobému pobytu byla podána až 17. 10. 2011, ale nikoliv samotnou žalobkyní, ale její zákonnou zástupkyní, tedy matkou žalobkyně. A zde počínají ony skutečnosti, které přivedly soud k závěru, že rozhodnutí správního orgánu I. stupně, potažmo i rozhodnutí žalované je vnitřně rozporné. Na jedné straně správní orgány konstatují, že žalobkyně byla dle § 178 zákona o pobytu cizinců způsobilá k právním úkonům a mohla si předmětnou žádost podat svým vlastním jménem.

Správní orgán I. stupně ve svém usnesení uvádí, že: „*Vzhledem k tomu, že v době podání žádosti účastnice řízení již dosáhla 15 let věku, byla způsobilá k právním úkonům podle § 178 zákona o pobytu cizinců, tedy schopna projevit svou vůli a samostatně jednat. Zdravotní indispozice matky účastnice řízení tudíž nebránila účastnici řízení podat žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu v zákonem stanovené lhůtě. Je tedy zřejmé, že*

účastníci řízení v době podání žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu ve lhůtě uvedené v § 47 odst. 1 věta první zákona o pobytu cizinců nebránila překážka na její vůli nezávislá, resp. že touto překážkou nebyl zdravotní stav její matky. “

Tento závěr správní orgán I. stupně činí za situace, která je více méně odvozována toliko z pouhého data narození a z věku, kterého dosahuje žalobkyně v době, kdy má podávat

žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu, aniž by se správní orgány zabývaly dalšími okolnostmi, např. jazykovou kompetencí, znalostí zdejší situace, eventuálně dřívějšími pobyty a tím, zdaje žalobkyně schopna projevit svou vůli a samostatně jednat.

V projednávané věci tedy bylo nutné vyložit ustanovení § 178 zákona o pobytu cizinců, a to dle znění k 31. 12. 2013, který stanoví, že: *„Za způsobilého k právním úkonům podle tohoto zákona se považuje cizinec starší 15 let, který je schopen projevit svou vůli a samostatně jednat“*. Následně do dnešního dne má toto ustanovení podobu: *„Za procesně způsobilého se pro účely tohoto zákona považuje cizinec starší 15 let, který je schopen projevit svou vůli a samostatně jednat. “* Můžeme říci, že právní úprava je téměř shodná, pouze dikce *„za způsobilého k právním úkonům“* byla zaměněna za dikci *„za procesně způsobilého“*. Tedy § 178 zákona o pobytu cizinců se nám dostává do stejných formulací, jaké se v současné době nacházejí v soudním řádu správním nebo v občanském soudním řádu.

Dle názoru soudu ovšem nelze vyvodit z ustanovení § 178 zákona o pobytu cizinců to, co dovodil správní orgán. Správní orgán interpretuje § 178 jako ospravedlnění svého názoru, že způsobilým k právním úkonům je každý cizinec starší 15 let. Zdejší soud s tímto nesouhlasí, na toto ustanovení nelze takovým způsobem hledět. Zákonná dikce k 31. 12. 2013 zní, že *„Za způsobilého k právním úkonům podle tohoto zákona se považuje cizinec starší 15 let, který je schopen projevit svou vůli a samostatně jednat. “* Přístupu správního orgánu by odpovídalo, kdyby za uvedeným věkem věta končila. Tedy věta by zněla *„za způsobilého k právním úkonům podle tohoto zákona se považuje cizinec starší 15 let“*. Ale takto zákon nepraví, neboť ustanovení pokračuje *„ (...) který je schopen projevit svou vůli a samostatně jednat“*. Čili soud rozumí § 178 zákona o pobytu cizinců tak, že i když je cizinec starší 15 let, neznamená to automaticky, že je způsobilý k právním úkonům.

Zdejší soud uvádí, že z jazykového výkladu ustanovení § 178 zákona o pobytu cizinců vyplývá, že musí být kumulativně splněny všechny podmínky uvedené v předmětném

ustanovení, tedy nepostačuje jen minimální věk 15 let, ale je nutné, aby cizinec byl schopen projevit svou vůli a samostatně jednat a až při splnění i těchto podmínek je možné cizince považovat za způsobilého k právním úkonům. Ale správní orgány si toto ustanovení vyložily tak, že ke způsobilosti k právním úkonům postačuje pouze dosažení věku 15 let a automaticky se cizinec považuje za schopného projevit svou vůli a schopného samostatně jednat. Což je dle názoru zdejšího soudu výklad nesprávný.

Dále soud uvádí, že k dostatečně zjištěnému skutkovému stavu týkajícího se způsobilosti k právním úkonům žalobkyně k podání žádosti, by se měl správní orgán

zajímat, zda i přes věk, kterého dosahuje je znalá českého jazyka, jak dlouho pobývala na zdejší území a zdaje schopna se samostatně rozhodovat v procesních otázkách. Tato otázka tedy byla jaksi rozhodnuta předběžně a jednoznačně, že dosažený věk zakládá způsobilost k právním úkonům žalobkyně k podání takovéto žádosti.

Dle názoru soudu žalovaná ve svém rozhodnutí nesprávně poukázala na to, že žalobkyně měla skutečnost, že nebyla způsobilá sama prokázat. Žalovaná ve svém rozhodnutí přímo uvedla „*Komise konstatuje, že účastnice řízení měla skutečnost, že nebyla způsobilá ve svém věku předmětnou žádost podat, správnímu orgánu I. stupně prokázat.*“

S tímto se soud neztotožňuje a uvádí, že jestliže se situace jeví tak, že je zde cizinka starší 16 let, ale z nějakého důvodu za ní podává žádost její zákonný zástupce, nemůže správní orgán bez dalšího takovouto žádost vyřídit procesně. Není to cizinka v tomto případě, ale správní orgán, kdo je povinen se znakem *Je schopen projevit svou vůli a samostatně jednat*“ zabývat. Pokud tedy správní orgán přičítá cizince povinnost podat si takovouto žádost sama, a neakceptuje žádost podanou její matkou, tak správní orgán si měl sám posoudit a odůvodnit, proč má za to, že cizinka je v daných okolnostech schopna projevit svou vůli a samostatně jednat. Pokud by bylo třeba objasnit skutkový stav, správní orgán má k tomuto instrumentu na základě § 169 odst. 2 zákona o pobytu cizinců, který stanoví, že: „*Správní orgán je oprávněn vyslechnout účastníka řízení, je-li to nezbytné pro zjištění skutkového stavu věci (...).*“ Správní řízení, které bylo vedeno, není vyloučeno ze subsidiárního použití správního řádu, a tak příslušnou oporu poskytuje i § 29 odst. 3 správního řádu o procesně nezpůsobilých účastnících řízení, který se aplikuje *per analogiam*. Uvedené ustanovení stanoví, že: „*Správní orgán může dát příležitost fyzické osobě, která nemá procesní způsobilost, aby se v průběhu řízení k věci vyjádřila.*“

Soud dále uvádí, že jestliže lze předpokládat, že někdo není schopen projevit svou vůli a samostatně jednat, nutně by pro něj muselo být o to těžší prokázat svou neschopnost samostatně projevovat svou vůli a samostatně jednat. Z tohoto důvodu přechází důkazní břemeno na správní orgán. Samozřejmě, že správní orgán může na základě listin, popřípadě výslechu účastníka řízení, uvážít, že by se eventuálně mohlo důkazní břemeno vrátit zpátky žalobci, ale jestliže taková situace nastane, je důkazní břemeno o tom, zda cizinec je schopen nebo není schopen projevit svou vůli nebo samostatně jednat, na něm.

V této souvislosti lze odkázat např. na nálezný III. US 188/04 ze dne 29. 9. 2004, v němž Ústavní soud uvedl mimo jiné: „*Pokud správní orgány ve správním řízení pouze důsledně vyžadují plnění povinnosti ze strany občanů a nedbají přitom o ochranu jejich zájmů, je výrazem tohoto postupu přepjatý formalismus, jehož důsledkem je sofistikované zdůvodňování zjevné nespravedlnosti, a tím dochází k porušení čl. 36 Listiny. Neobstojí v této souvislosti ani námitka porušení ústavního principu rovnosti účastníků řízení, protože požadavek neakceptovatelnosti přepjatého formalismu se vztahuje stejnou měrou na každého z účastníků.*“

Nicméně proti shora uvedenému závěru stojí další argumentace správních orgánů, které se v podstatě přesouvají na stranu matky žalobkyně jako zákonné zástupkyně

a posuzují, zda je na její straně překážka, která by ve smyslu § 47 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, mohla založit situaci, že žádost by bylo možné podat do 3 pracovních dnů po zániku důvodů na vůli cizinky nezávislé, které bránily k podání takovéto žádosti.

Správní orgán I. stupně ve svém usnesení uvedl, že: „*Správní orgán zastává názor, že matkou účastnice řízení předložené potvrzení lékaře, že byla nemocná a tedy i v pracovní neschopnosti, nelze podřadit ve smyslu ust. §47 odst. 1 zákona o pobytu cizinců důvodům na žadatelčině vůli nezávislých, které by odůvodňovaly podání žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu do 3 pracovních dnů po jejich zániku, a to z následujících důvodů. Vzhledem k tomu, že v době podání žádosti účastnice řízení již dosáhla 15 let věku, byla způsobilá k právním úkonům podle § 178 zákona o pobytu cizinců, tedy schopna projevit svou vůli a samostatně jednat. Zdravotní indispozice matky účastnice řízení tudíž nebránila účastnici řízení podat žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu v zákonem stanovené lhůtě. Je tedy zřejmé, že účastnici řízení v podání žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu ve lhůtě uvedené v § 47 odst. 1 zákona o pobytu cizinců nebránila překážka na její vůli nezávislá, resp. že touto překážkou nebyl zdravotní stav její matky.*“

Žalovaná ve svém rozhodnutí uvedla: „*Komise k tomuto konstatuje, že souhlasí s argumentací správního orgánu I. stupně v tom smyslu, že předložené potvrzení lékaře o tom, že matka účastnice řízení byla nemocná, a tedy i v pracovní neschopnosti, nelze podřadit ve smyslu § 47 odst. 1 zákona o pobytu cizinců důvodům na žadatelově vůli nezávislých, které by odůvodňovaly podání žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu do 3 pracovních dnů po jejich zániku, a to z důvodu, že účastnice řízení v době podání žádosti dosáhla věku 15 let, a tudíž byla dle §178 zákona o pobytu cizinců způsobilá k právním úkonům, tedy byla schopná projevit svou vůli a samostatně jednat, a tudíž byla schopná předmětnou žádost podat. Zdravotní indispozice její matky jí tedy nebránila podat žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu zákonem stanové lhůtě.*“

Tyto skutečnosti jsou vyhodnocovány ve vztahu k matce žalobkyně a jsou v podstatě vkládány k tíži samotné žalobkyně. Tedy v řízení, kde se vyskytuje účastník řízení, původně nezletilá žalobkyně, zastoupenou zákonnou zástupkyní, se vychází z nepodloženého předpokladu, že žalobkyně byla způsobilá k právním úkonům a tedy podat žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu, ale na druhé straně se předpokládá, že takto způsobilá není, protože se akceptuje, že takovouto žádost podává její matka jako zákonná zástupkyně a důvody, které leží na straně zákonné zástupkyně, se kladou k tíži samotné účastnici řízení. Tato vnitřní rozpornost byla pro soud nepřeklenutelná a vytvořila překážku ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s., která zakládá nesrozumitelnost rozhodnutí pro vnitřní rozpornost a to samo o sobě představuje procesní vadu, která má vliv na zákonnost rozhodnutí.

[VI] Rozhodnutí soudu

Vzhledem k výše uvedenému soud zrušil napadené rozhodnutí pro vady řízení (§ 78 odst. 1 s. ř. s.) a jelikož daná věc není řešitelná toliko odvolací instancí, proto soud zrušil i rozhodnutí správního orgán I. stupně, které mu předcházelo (§ 78 odst. 3 s. ř. s.), a současně

soud vyslovil, že věc se vrací žalované k dalšímu řízení. Správní orgán je v dalším řízení vázán právním názorem, který soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

[VII] Náklady řízení

Žalobce, který měl ve věci plný úspěch, má podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. proti žalovanému správnímu orgánu, který ve věci úspěch neměl, právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení před soudem ve výši **16.342,- Kč**, skládající se ze zaplaceného soudního poplatku za žalobu ve výši 3.000,- Kč a za návrh na přiznání odkladného účinku žalobě ve výši 1.000,- Kč a dále z odměny advokáta za tři úkony právní služby v plné výši, tj. po 3.100,- Kč/úkon, a z náhrady hotových výdajů za tři úkony právní služby po 300,- Kč/úkon podle § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d), g) a § 13 odst. 1 a 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „advokátní tarif“). Za úkony právní služby oceněné plnou výší se považují převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby a účast ujednání soudu dne 15. 2. 2017. Odměna advokáta a náhrada advokáta byly navýšeny o částku 2.142,- Kč odpovídající dani, kterou je advokát povinen z odměny a z náhrad odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Ke splnění povinnosti nahradit náklady řízení bylo žalované určeno platební místo podle § 149 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. a stanovena pariční lhůta podle § 160 odst. 1 část věty za středníkem o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. (s přihlédnutím k možnostem žalovaného tuto platbu realizovat).

P o u č e n í : *Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud (§ 12 odst. 1, § 102, § 106 odst. 2 a 4 s. ř. s.).*

V Plzni dne 19. dubna 2017

JUDr. Václav Roučka, v.r.
předseda senátu

Za správnost: Kovářiková